

Kohtuasi C-469/20

Eelotsusetaotlus

Saabumise kuupäev:

29. september 2020

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Amtsgericht Nürnberg (Nürnbergi esimese astme kohus, Saksamaa)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

14. september 2020

Hageja:

RightNow GmbH

Kostja:

Wizz Air

Amtsgericht Nürnberg

[...]

Kohtuasjas

RightNow GmbH, [...] Düsseldorf

– hageja –

esindaja:

[...]

versus

Wizz Air, [...] Budapest, [...]

– kostja –

esindaja:

[...] [lk 2]

[...]

teeb Amtsgericht Nürnberg (Nürnbergi esimese astme kohus) [...] 14. septembril 2020 järgmise

kohtumääruse

I. [...]

II. Euroopa Liidu Kohtule (edaspidi „Euroopa Kohus“) esitatakse Euroopa Liidu lepingu (ELL) artikli 19 lõike 3 punkti b ja Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELTL) artikli 267 alusel järgmine eelotsuse küsimus:

Kas nõukogu 5. aprilli 1993. aasta direktiivi 93/13/EMÜ ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutes (EÜT 1993, L 95, lk 29; ELT eriväljaanne 15/02, lk 288; edaspidi ka „direktiiv 93/13/EMÜ“) artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et lennuettevõtja tüüptingimustes sisalduv tingimus, mille suhtes ei ole eraldi kokku lepitud ja mille kohaselt tuleb lennu broneerinud tarbijaga elektroonilise sidevahendi kaudu sõlmitud lepingu suhtes kohaldada lennuettevõtja asukohariigi õigust, mis ei ole identne lennu broneerinud tarbija hariliku viibimiskoha riigi õigusega, on ebaõiglane, kuivõrd see eksitab tarbijat, jättes teda teavitamata sellest, et mõne muu õiguse valik on vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. juuni 2008. aasta määruse (EÜ) nr 593/2008 lepinguliste võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse kohta („Rooma I“) (ELT 2008, L 177, lk 6; edaspidi „Rooma I määrus“) artikli 5 lõike 2 teisele lõigule piiratud ja valida ei või mis tahes õigust, vaid ainult sellise õiguse, mida on nimetatud Rooma I määruse artikli 5 lõike 2 teises lõigus? [lk 3]

Põhjendused

1 I. Hageja esitab kostjaks oleva lennuettevõtja vastu talle loovutatud nõude hüvitada maksud ja tasud, mille tasumise kohustust [kostjal] broneeringute tühistamise tõttu ei tekkinud.

2 Reisijad:

[...]

[lk 4]

[...] broneerisid endale (ja osalt kaasreisijatele) kostjalt lennud, mis pidid väljuma Nürnbergist või saabuma Nürnbergi. Kõikide reisijate harilik viibimiskoht oli Saksamaa. Ükski reisija lennule ei läinud ja kõik reisijad loovutasid kostja vastu suunatud nõude hüvitada maksud ja tasud, mille tasumise kohustust [kostjal] broneeringute tühistamise tõttu ei tekkinud, hagejale. Hageja võttis loovutatud

nõuded üle ja esitas kostjale kohtuväliselt nõude avalikustada ning hüvitada maksud ja tasud jm, mille tasumise kohustust [kostjal] broneeringute tühistamise tõttu ei tekkinud; hageja nõue jäeti rahuldamata.

- 3 Lennupiletite broneerimisel võeti kõikidel juhtudel aluseks kostja tüüptingimused. Nendes on sätestatud:

- 4 Punkt 21.1.:

JUHUL KUI KONVENTSIOONIS VÕI MUUDES KEHTIVATES ÕIGUSNORMIDDES EI OLE SÄTESTATUD TEISITI:

a) KÄESOLEVATE LENNUVEO TÜÜPTINGIMUSTE JA KÕIKIDE TEIEGA (TEIE ENDA VÕI TEIE PAGASI KOHTA) SÕLMITAVATE VEOLEPINGUTE SUHTES ON KOHALDATAV UNGARI ÕIGUS JA

b) KÕIK SEOSSES VEOLEPINGUGA TEIE JA MEIE VAHEL TEKKIVAD VAIDLUSED ALLUVAD VALIKULISE KOHTUALLUVUSE RAAMES UNGARI KOHTUTELE. „VALIKULINE KOHTUALLUVUS“ TÄHENDAB SEDA, ET OMA NÕUDEID VÕITE ESITADA KA VÄLJASPOOL UNGARIT ASUVATELE KOHTUTELE. [lk 5]

- 5 Punkt 7.2.1 (väljavõttena):

[...] Lennujaama käitaja kogutud makse ja tasusid ei ole võimalik tagastada, seda ka siis, kui neid nõutakse sisse vastavalt reisijate arvule.

- 6 Punkt 6.5:

6.5.1. Broneeringut saate tühistada ajal, mil lennu plaanipärase väljumiseni on jäänud rohkem kui neliteist (14) päeva. Sellisel juhul on Teil õigus lennupileti koguhinna hüvitamisele, millest on maha arvatud tühistamistasu.

6.5.2. Kui tühistate broneeringu ajal, mil lennu plaanipäraseni väljumiseni on jäänud neliteist (14) või vähem päeva, hüvitatakse Teile lennupileti koguhind, millest on maha arvatud muude teenuste tasud ja istekoha tasu.

Punktis 6.5 nimetatud juhul nõuab kostja sisse tühistamistasu summas 60 eurot lennu ja reisija kohta. Punktis 6.5.2. nimetatud juhul nõuab kostja sisse istekoha tasu summas 80 eurot lennu ja reisija kohta. Nimetatud tasudega saab tutvuda kostja veebisaidil.

- 7 Tüüptingimuste punkti 18.3.1 kohaselt aeguvad reisijate kõik nõuded 2 aastat pärast sihtkohta saabumist või alates kuupäevast, mil lennuk oleks plaanipäraselt pidanud sihtkoha saabuma, või alates kuupäevast, mil vedu lõpetati. Sellest tulenevalt esitab kostja aegumise vastuväite. Aegumistähtaeg on lõppenud siiski vaid ühe reisija puhul.

- 8 Kostja leiab, et kohaldatava õiguse valiku tingimus ja ka teised tingimused on Ungari õiguse alusel kehtivad.
- 9 Hageja vaidleb sellele vastu. **[lk 6]**
- 10 [...]
- 11 II. 1. [...]
- 12 2. Hagi rahuldamine oleneb nõukogu 5. aprilli 1993. aasta direktiivi 93/13/EMÜ ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutes artikli 3 lõike 1 tõlgendamisest. [...]
- 13 3. Vastus küsimusele, kas hagejal on õigus asjaomaseid nõudeid esitada, oleneb peamiselt sellest, kas kohaldatava õiguse valiku tingimus, mille kohaselt on kohaldatav Ungari õigus, on kehtiv.
- 14 On tõsi, et vastavalt Rooma I määruse artikli 3 lõikele 1 koosmõjus artikli 10 lõikega 1 tuleb tingimuse kehtivust hinnata valitud õiguse ja seega käesoleval juhul Ungari õiguse alusel. Hindamiskriteeriumide hulka kuuluvad siiski ka sätted, millega võetakse üle nõukogu 5. aprilli 1993. aasta direktiiv 93/13/EMÜ ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutes ja mida tuleb tõlgendada direktiiviga kooskõlas [...] **[lk 7]** [...]. Kui kohaldatava õiguse valiku tingimus oleks nende kohaselt kehtetu, tuleks vastavalt Rooma I määruse artikli 5 lõike 2 esimesele lõigule kohaldada kõikidel juhtudel Saksa õigust, sest kõikide reisijate harilik viibimiskoht on Saksamaal ja kõikide lendude lähte- või sihtkoht oli Nürnberg. Saksa õiguse kohaselt oleksid kostja tüüptingimustes sisalduvad muud tingimused tühised.
- 15 4. Euroopa Kohus on juba otsustanud, et oma piletihindu avaldades peavad lennurettevõtjad eraldi ära näitama summad, mille kliendid peavad maksude ja tasude näol tasuma ja need ei või (isegi osaliselt) sisalduda piletihinnas (6. juuli 2017. aasta otsus kohtuasjas C-290/16). Samas kohtuotsuses on selgitatud, et tüüptingimustes sisalduvaid tingimusi, mis kehtestavad kindlasummalise töötlustasu selliste maksude ja tasude tagastamise korral, võib pidada tühiseks liikmesriigi seaduse alusel, millega võetakse üle nõukogu 5. aprilli 1993. aasta direktiiv 93/13/EMÜ ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutes. Saksa õiguse kohaselt oleks seetõttu kostja tüüptingimuste punktis 4.2.1 sisalduv tingimus vastavalt tsiviilseadustiku (Bürgerliches Gesetzbuch, edaspidi „BGB“) § 307 lõike 1 esimesele lausele tühine, kuna see kujutab endast ebasoodsamaalselt ebasoodsamasse olukorda seadmist [...].
- 16 Saksa õiguses oleks BGB § 307 kohaselt tühine ka maksude ja tasude tagastamata jätmine, samuti aegumistähtaja lühendamise. Vastavalt BGB § 307 lõikele 1 on tingimused tühised, kui need asetavad kasutajaga lepingu sõlminud isiku hea usu põhimõtet rikkudes põhjendamatult ebasoodsamasse olukorda. Käesolevas asjas oleks see nii. Ilmselgelt puudub kostjal põhjendatud huvi koguda enda jaoks makse ja tasusid, mida ei ole õigustatud saada kostja, vaid mis kuuluvad riigile,

lennujaama käitajale või muudele asjaosalistele, [...] **[lk 8]** [...] ja kostja ei ole sellise huvi olemasolu ka väitnud. Samuti puudub põhjendatud huvi Saksa õiguse kohast tavapärasest aegumistähtaega [...] märkimisväärselt lühendada.

- 17 5. Seega on määrav, kas kostja tüüptingimustes sisalduv kohaldatava õiguse valiku tingimus (punkt 21) on kehtiv või mitte.
- 18 Euroopa Kohus on Rooma I määruse artikli 6 lõike 2 kohta otsustanud, et ettevõtja tüüptingimustes sisalduv tingimus kohaldatava õiguse valiku kohta võib olla eksitav nõukogu 5. aprilli 1993. aasta direktiivi 93/13/EMÜ ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutes artikli 3 lõike 1 tähenduses, kui tarbijat ei teavitata sellest, milline õigus on talle Rooma I määruse artikli 6 lõike 2 teise lause tähenduses kõige soodsam (Euroopa Kohtu 28. juuli 2016. aasta otsus [...], C-191/15). Veolepingutele Rooma I määruse artikli 6 lõike 2 teist lauset Rooma I määruse artikli 6 lõike 4 punkti b arvestades ei kohaldata. Seetõttu on eelotsuse küsimuse eesmärk selgitada, kas viidatud kohtupraktikat saab *mutatis mutandis* üle kanda ka Rooma I määruse artikli 5 lõikele 2.
- 19 Landgericht Frankfurt a.M. (Frankfurt am Maini apellatsioonikohus) [...] on seda eeldanud. Kohaldatava õiguse valiku tingimus on eksitav, kuna reisija kui tarbija tähelepanu ei juhitud kohaldatava õiguse valiku võimaluse piirangule. Seda tuleb käsitleda samamoodi nagu Rooma I määruse artikli 6 lõike 2 puhul. Sellele seisukohale on asunud ka Amtsgericht Brühl (Brühli esimese astme kohus) [...].
- 20 [...] **[lk 9]** [...] Oberlandesgericht Frankfurt (liidumaa kõrgeim üldkohus Frankfurdis) [...] otsustas, et Euroopa Kohtu 28. juuli 2016. aasta otsuses Amazon ([...] C-191/15) välja töötatud põhimõtteid ei saa üle kanda lennuveolepingutele, kuna ülesehitus ja kohaldamisalad on erinevad.
- 21 6. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu teada ei ole eelotsuse küsimusele seni vastatud.

[...]